

ver look at the whole picture." Toen hij merkte dat ik hem met open mond stond aan te staren, zei hij "Sorry," keek naar de grond, en beende snel weg in de andere richting. De geheime politie van België heeft ons vooralsnog niet gecontacteerd, maar we houden u zeker op de hoogte.

(Donald Weber)

K
R
O
N
I
E
K

**Leve het Algemeen Stemrecht!
Vive la Garde Civique! De strijd
voor Algemeen Stemrecht,
Leuven 1902**

Paule Verbruggen, Amsab

Op donderdag 18 april 2002 was het precies honderd jaar geleden dat in Leuven zes arbeiders omkwamen in een betoging voor Algemeen Enkelvoudig Stemrecht. Niet dat het de enige doden waren in de geschiedenis van het Algemeen Stemrecht, maar in Leuven is dit gebeuren in het collectieve (vooral socialistische) geheugen een belangrijke plaats blijven innemen. Als je door Leuven wandelt zie je trouwens in verschillende straten gedenkplaten die aan dit drama refereren.

Speciaal voor de 100e verjaardag van dit feit werd ongeveer een jaar geleden de Stichting Democratie 1902-2002 opgericht, met vertegenwoordigers van sp.a-Leuven, ABVV-Vlaams-Brabant en de Socialistische Mutualiteiten van Brabant. De bedoeling was een aantal evenementen te organiseren om de verjaardag met de nodige luister te herdenken.

Het monument

Op 18 april om 11u 's morgens trok een grote groep ABVV-vrijgestelden naar het Quinten Metsysplein om het monument in te huldigen dat in opdracht van ABVV-Vlaams-Brabant door Lucas Bernaerts en Luc Cauwenberghs werd ontworpen. In de menigte een aantal bekende gezichten zoals - natuurlijk - dat van burgemeester Louis Tobback, van minister Frank Vandenbroucke en van minister van Staat Willy Claes. Sprekers waren Karel Gacoms, voorzitter van ABVV Vlaams-Brabant, Michel Nollet en Mia De Vits, respectievelijk voorzitter en algemeen secretaris van het nationale ABVV, en Saïd El Khadraoui, schepen van Cultuur, Onderwijs, Inburgering, Ontwikkelingssamenwerking en Studentenaangelegenheden van de stad Leuven. In de striemende regen werd dan het monument onthuld. Het symboliseert het kiesbolletje op de stembrief met daaronder zes liggende silhouetten, de zes doden van Leuven. Aan het publiek werden rozen uitgedeeld om op het monument te leggen. Een ontroerend moment, zelfs honderd jaar na de feiten...

Het boek

Bijna tegelijk met de oprichting van de Stichting Democratie kwam vanuit het Stadsarchief Leuven, en meer bepaald van de stadsarchivarissen Rudi Hoecx en Piet Veldeman, het idee om een boek te schrijven waarin de feiten werden verhaald zoals ze zich werkelijk hadden voorgedaan. Daarop werd contact opgenomen met Amsab-Instituut voor Sociale Geschiede-

nis, dat Bart Willems (Amsab-VUB) en Peter Heyrman (KADOC) als coauteurs aanbracht. De realisatie van het boek werd mogelijk door de financiële steun van de Socialistische Mutualiteiten van Brabant. In het eerste hoofdstuk geven de auteurs een overzicht van de sociaal-economische situatie te Leuven rond 1900 en een evocatie van het nationale en het Leuvense politieke landschap. Hoofdstuk twee behandelt de evolutie van de burgerwacht van Leuven tussen 1830 en haar ontbinding in 1920, met als scharnierpunt de overgang vanaf 1897 van een liberaal paradeleger naar een strijdvaardige katholieke militie.

Het volgende hoofdstuk gaat dieper in op de gebeurtenissen van 18 april 1902 en de onmiddellijke nasleep ervan.

Het laatste hoofdstuk is gewijd aan de herdenkingen van 18 april en het politieke en electorale gebruik dat de verschillende partijen van de tragische gebeurtenis maakten.

Het is niet alleen een handig overzicht van de belangrijke stappen in de geschiedenis van het stemrecht, maar ook een spannend relaas van een van de vele incidenten die met de strijd voor dat stemrecht gepaard gingen.

De tentoonstelling

Op 19 april werd om 20 u de tentoonstelling geopend. Ze werd gerealiseerd door Hendrik Ollivier van Amsab, met als vormgevers Rik Jacques en Stefie Vandroemme van PièceMontée en was te bezichtigen tot 24 mei 2002. De tentoonstelling was niet echt gelijklopend met het boek, eerder complementair. Er was

minder aandacht voor de plaatselijke Leuvense politieke geschiedenis en er lag meer nadruk op de geschiedenis van de strijd voor Algemeen Stemrecht. Dit wegens het feit dat het kiesrecht vandaag vanzelfsprekend lijkt, maar dat zovelen vergeten zijn hoelang de strijd duurde om het vanzelfsprekend te maken. Het verhaal over die strijd blijkt zeer slecht gekend, ook bij de zogenaamde intellectuelen. Naast de luiken die de verschillende fasen van die strijd illustreerden, was er ook een belangrijk luik over de geschiedenis van de burgerwacht. Een kleine, maar zeer verzorgde evocatie...

Begroeting van het grafmonument

Op zaterdag 20 april, exact honderd jaar na de begrafenis van de slachtoffers, kwam een delegatie van de sp.a-Leuven opnieuw samen aan het grafmonument dat in 1904 werd opgericht ter herdenking van de slachtoffers. Een allochtoon meisje van de MJA las een mooie tekst over het migrantenstemrecht en voor de gelegenheid was ook sp.a-voorzitter Patrick Janssens naar Leuven afgezakt.

P. HEYRMAN, R. HOEKX, P. VELDEMAN, B. WILLEMS, *Leve het Algemeen Stemrecht! Vive la Garde Civique! De Strijd voor Algemeen Stemrecht, Leuven 1902, Gent-Leuven: Amsab-Peeters, 2002, 169 p., ill.*